

Najtrudniejsza Zagadka Świata

Sebastian Czerwiński

mUZg

1 grudnia 2005

Raymond Smullyan

John McCarthy

Raymond Smullyan

John McCarthy

The Harvard Review of Philosophy

- Jaki jest tytuł tej książki?

- Jaki jest tytuł tej książki?
- Dama czy Tygrys.

- Jaki jest tytuł tej książki?
- Dama czy Tygrys.
- Szatan Cantor i nieskończoność.

- Jaki jest tytuł tej książki?
- Dama czy Tygrys.
- Szatan Cantor i nieskończoność.
- Zagadki Szeherezady.

Najtrudniejsza Zagadka Świata

Bogini
Prawdy

Najtrudniejsza Zagadka Świata

Bogini
Prawdy

Bogini
Kłamstwa

Najtrudniejsza Zagadka Świata

Bogini
Prawdy

Bogini
Kłamstwa

Bogini
Losu

- Trzy pytania (tak lub nie)

Uwagi

- Trzy pytania (tak lub nie)
- Każde pytanie tylko do jednej bogini

Uwagi

- Trzy pytania (tak lub nie)
- Każde pytanie tylko do jednej bogini
- Bogini można zadać więcej niż jedno pytanie

Uwagi

- Trzy pytania (tak lub nie)
- Każde pytanie tylko do jednej bogini
- Bogini można zadać więcej niż jedno pytanie
- Treść pytania może zależeć od odpowiedzi na poprzednie pytania

DA

JA

DA - NIE

JA - TAK

DA - TAK

JA - NIE

Asy i Joker

Asy i Joker

Asy i Joker

Asy i Joker

- As - powiem prawdę

Asy i Joker

- As - powiem prawdę
- Joker - odpowiem losowo

Rozwiązanie zagadki z kartami

Czy po prawej stronie wskazanej karty jest as?

Rozwiązanie zagadki z kartami

Czy po prawej stronie wskazanej karty jest as?

- TAK - as jest po prawej

Rozwiązanie zagadki z kartami

Czy po prawej stronie wskazanej karty jest as?

- TAK - as jest po prawej
- NIE - as jest po lewej

Rozwiązanie zagadki z kartami

Czy po prawej stronie wskazanej karty jest as?

- TAK - as jest po prawej
- NIE - as jest po lewej

Rozwiązanie zagadki z kartami

Czy po prawej stronie wskazanej karty jest as?

- TAK - as jest po prawej
- NIE - as jest po lewej

Rozwiązanie zagadki z kartami

Czy po prawej stronie wskazanej karty jest as?

- TAK - as jest po prawej
- NIE - as jest po lewej

Rozwiązanie zagadki z kartami

Czy po prawej stronie wskazanej karty jest as?

- TAK - as jest po prawej
- NIE - as jest po lewej

Rozwiązanie zagadki z kartami

Czy po prawej stronie wskazanej karty jest as?

- TAK - as jest po prawej
- NIE - as jest po lewej

Rozwiązanie zagadki z kartami

Czy po prawej stronie wskazanej karty jest as?

- TAK - as jest po prawej
- NIE - as jest po lewej

Rozwiązanie zagadki z kartami

Czy po prawej stronie wskazanej karty jest as?

- TAK - as jest po prawej
- NIE - as jest po lewej

Rozwiązanie zagadki z kartami

Czy po prawej stronie wskazanej karty jest as?

- TAK - as jest po prawej
- NIE - as jest po lewej

Problem

Czy 104729 jest liczbą pierwszą?

Problem

Czy 104729 jest liczbą pierwszą?

- Przez cały dzień kłamie lub mówi prawdę
- Odpowiada TAK lub NIE

Czy 104729 jest liczbą pierwszą ?

Czy 104729 jest liczbą pierwszą “+ coś”?

Czy 104729 jest liczbą pierwszą “+ coś”?

- Mówi prawdę - “coś” nic nie zmienia

Czy 104729 jest liczbą pierwszą “+ coś ”?

- Mówi prawdę - “coś” nic nie zmienia
- Kłamie - “coś” zmienia wartość logiczną zdania

Czy 104729 jest liczbą pierwszą “+ coś ”?

- Mówi prawdę - “coś” nic nie zmienia
- Kłamie - “coś” zmienia wartość logiczną zdania

Czy mówisz prawdę?

Czy 104729 jest liczbą pierwszą “+” mówisz prawdę?

- Mówi prawdę - “coś” nic nie zmienia
- Kłamie - “coś” zmienia wartość logiczną zdania

Czy mówisz prawdę?

Czy 104729 jest liczbą pierwszą “+” mówisz prawdę?

- Mówi prawdę - “coś” nic nie zmienia
- Kłamie - “coś” zmienia wartość logiczną zdania

Czy mówisz prawdę?

Równoważność ($\iff$)

$p \iff q$

Czy 104729 jest liczbą pierwszą “+” mówisz prawdę?

- Mówi prawdę - “coś” nic nie zmienia
- Kłamie - “coś” zmienia wartość logiczną zdania

Czy mówisz prawdę?

Równoważność ($\iff$)

$p \iff q$

Czy 104729 jest liczbą pierwszą $\iff$ mówisz prawdę?

Czy 104729 jest liczbą pierwszą “+” mówisz prawdę?

- Mówi prawdę - “coś” nic nie zmienia
- Kłamie - “coś” zmienia wartość logiczną zdania

Czy mówisz prawdę?

Równoważność ($\iff$)

$p \iff q$

Czy 104729 jest liczbą pierwszą $\iff$ mówisz prawdę?

- p i q są prawdziwe, to równoważność jest prawdziwa

Czy 104729 jest liczbą pierwszą “+” mówisz prawdę?

- Mówi prawdę - “coś” nic nie zmienia
- Kłamie - “coś” zmienia wartość logiczną zdania

Czy mówisz prawdę?

Równoważność ($\iff$)

$p \iff q$

Czy 104729 jest liczbą pierwszą $\iff$ mówisz prawdę?

- p i q są prawdziwe, to równoważność jest prawdziwa
- p i q są fałszywe, to równoważność jest prawdziwa

Czy 104729 jest liczbą pierwszą “+” mówisz prawdę?

- Mówi prawdę - “coś” nic nie zmienia
- Kłamie - “coś” zmienia wartość logiczną zdania

Czy mówisz prawdę?

Równoważność ($\iff$)

$p \iff q$

Czy 104729 jest liczbą pierwszą $\iff$ mówisz prawdę?

- p i q są prawdziwe, to równoważność jest prawdziwa
- p i q są fałszywe, to równoważność jest prawdziwa
- w pozostałych przypadkach równoważność jest fałszywa

Rozwiązanie

Pytanie

Czy mówisz prawdę $\iff$ 104729 jest liczbą pierwszą?

Rozwiązanie zagadki o wyroczni

Rozwiązanie

Pytanie

Czy mówisz prawdę $\iff$ 104729 jest liczbą pierwszą?

Rozwiązanie zagadki o wyroczni

- Tak - 104729 jest liczbą pierwszą

Rozwiązanie

Pytanie

Czy mówisz prawdę $\iff$ 104729 jest liczbą pierwszą?

Rozwiązanie zagadki o wyroczni

- Tak - 104729 jest liczbą pierwszą
- Nie - 104729 jest liczbą złożoną

Rozwiązanie

Pytanie

Czy mówisz prawdę $\iff$ q?

Rozwiązanie zagadki o wyroczni

- Tak - q jest prawdziwe
- Nie - q jest fałszywe

Rozwiązanie

Pytanie

Czy mówisz prawdę $\iff$ q?

Rozwiązanie zagadki o wyroczni

- Tak - q jest prawdziwe
- Nie - q jest fałszywe

Uzasadnienie

Wyrocznia **mówiła prawdę**

Zdanie q jest **prawdziwe**

mówisz prawdę $\iff$ q

Rozwiązanie

Pytanie

Czy mówisz prawdę $\iff$ q?

Rozwiązanie zagadki o wyroczni

- Tak - q jest prawdziwe
- Nie - q jest fałszywe

Uzasadnienie

Wyrocznia **mówiła prawdę**

Zdanie q jest **prawdziwe**

mówisz prawdę $\iff$ prawda

Rozwiązanie

Pytanie

Czy mówisz prawdę $\iff$ q?

Rozwiązanie zagadki o wyroczni

- Tak - q jest prawdziwe
- Nie - q jest fałszywe

Uzasadnienie

Wyrocznia **mówiła prawdę**

Zdanie q jest **prawdziwe**

prawda $\iff$ prawda

Rozwiązanie

Pytanie

Czy mówisz prawdę $\iff$ q?

Rozwiązanie zagadki o wyroczni

- Tak - q jest prawdziwe
- Nie - q jest fałszywe

Uzasadnienie

Wyrocznia **mówiła prawdę**

Zdanie q jest **prawdziwe**

prawda

Rozwiązanie

Pytanie

Czy mówisz prawdę $\iff$ q?

Rozwiązanie zagadki o wyroczni

- Tak - q jest prawdziwe
- Nie - q jest fałszywe

Uzasadnienie

Wyrocznia **mówiła prawdę**

Zdanie q jest **fałszywe**

mówisz prawdę $\iff$ q

Rozwiązanie

Pytanie

Czy mówisz prawdę $\iff$ q?

Rozwiązanie zagadki o wyroczni

- Tak - q jest prawdziwe
- Nie - q jest fałszywe

Uzasadnienie

Wyrocznia **mówiła prawdę**

Zdanie q jest **fałszywe**

mówisz prawdę $\iff$ fałsz

Rozwiązanie

Pytanie

Czy mówisz prawdę $\iff$ q?

Rozwiązanie zagadki o wyroczni

- Tak - q jest prawdziwe
- Nie - q jest fałszywe

Uzasadnienie

Wyrocznia **mówiła prawdę**

Zdanie q jest **fałszywe**

prawda $\iff$ fałsz

Rozwiązanie

Pytanie

Czy mówisz prawdę $\iff$ q?

Rozwiązanie zagadki o wyroczni

- Tak - q jest prawdziwe
- Nie - q jest fałszywe

Uzasadnienie

Wyrocznia **mówiła prawdę**

Zdanie q jest **fałszywe**

fałsz

Rozwiązanie

Pytanie

Czy mówisz prawdę $\iff$ q?

Rozwiązanie zagadki o wyroczni

- Tak - q jest prawdziwe
- Nie - q jest fałszywe

Uzasadnienie

Wyrocznia **kłamała**

Zdanie q jest **prawdziwe**

mówisz prawdę $\iff$ q

Rozwiązanie

Pytanie

Czy mówisz prawdę $\iff$ q?

Rozwiązanie zagadki o wyroczni

- Tak - q jest prawdziwe
- Nie - q jest fałszywe

Uzasadnienie

Wyrocznia **kłamała**

Zdanie q jest **prawdziwe**

mówisz prawdę $\iff$ prawda

Rozwiązanie

Pytanie

Czy mówisz prawdę $\iff$ q?

Rozwiązanie zagadki o wyroczni

- Tak - q jest prawdziwe
- Nie - q jest fałszywe

Uzasadnienie

Wyrocznia **kłamała**

Zdanie q jest **prawdziwe**

fałsz $\iff$ prawda

Rozwiązanie

Pytanie

Czy mówisz prawdę $\iff$ q?

Rozwiązanie zagadki o wyroczni

- Tak - q jest prawdziwe
- Nie - q jest fałszywe

Uzasadnienie

Wyrocznia **kłamała**

Zdanie q jest **prawdziwe**

fałsz

Rozwiązanie

Pytanie

Czy mówisz prawdę $\iff$ q?

Rozwiązanie zagadki o wyroczni

- Tak - q jest prawdziwe
- Nie - q jest fałszywe

Uzasadnienie

Wyrocznia **kłamała**

Zdanie q jest **fałszywe**

mówisz prawdę $\iff$ q

Rozwiązanie

Pytanie

Czy mówisz prawdę $\iff$ q?

Rozwiązanie zagadki o wyroczni

- Tak - q jest prawdziwe
- Nie - q jest fałszywe

Uzasadnienie

Wyrocznia **kłamała**

Zdanie q jest **fałszywe**

mówisz prawdę $\iff$ fałsz

Rozwiązanie

Pytanie

Czy mówisz prawdę $\iff$ q?

Rozwiązanie zagadki o wyroczni

- Tak - q jest prawdziwe
- Nie - q jest fałszywe

Uzasadnienie

Wyrocznia **kłamała**

Zdanie q jest **fałszywe**

fałsz $\iff$ fałsz

Rozwiązanie

Pytanie

Czy mówisz prawdę $\iff$ q?

Rozwiązanie zagadki o wyroczni

- Tak - q jest prawdziwe
- Nie - q jest fałszywe

Uzasadnienie

Wyrocznia **kłamała**

Zdanie q jest **fałszywe**

prawda

Problem

Czy 224737 jest liczbą pierwszą?

Problem

Czy 224737 jest liczbą pierwszą?

- Mówi prawdę
- Odpowiada DA lub JA

Rozwiązanie zagadki o wyroczni

Pytanie

Czy DA oznacza TAK $\iff$ 224737 jest liczbą pierwszą ?

Rozwiązanie

Rozwiązanie zagadki o wyroczni

Pytanie

Czy DA oznacza TAK $\iff$ 224737 jest liczbą pierwszą ?

Rozwiązanie

- DA - 224737 jest liczbą pierwszą

Rozwiązanie zagadki o wyroczni

Pytanie

Czy DA oznacza TAK $\iff$ 224737 jest liczbą pierwszą ?

Rozwiązanie

- DA - 224737 jest liczbą pierwszą
- JA - 224737 jest liczbą złożoną

Rozwiązanie zagadki o wyroczni

Pytanie

Czy DA oznacza TAK $\iff$ q ?

Rozwiązanie

- DA - q jest prawdziwe
- JA - q jest fałszywe

Rozwiązanie zagadki o wyroczni

Pytanie

Czy DA oznacza TAK $\iff$ q ?

Rozwiązanie

- DA - q jest prawdziwe
- JA - q jest fałszywe

Uzasadnienie

Podobnie jak w poprzednim przypadku

A gdyby wyrocznia...

- Kłamała lub mówiła prawdę
- Odpowiadała DA i JA

Uwaga o zagadkach z wyrocznią

Czy DA oznacza TAK $\iff$ mówisz prawdę $\iff$ q ?

Uwaga o zagadkach z wyrocznią

Czy DA oznacza TAK $\iff$ mówisz prawdę $\iff$ q ?

- DA - q jest prawdziwe

Uwaga o zagadkach z wyrocznią

Czy DA oznacza TAK $\iff$ mówisz prawdę $\iff$ q ?

- DA - q jest prawdziwe
- JA - q jest fałszywe

Uwaga o zagadkach z wyrocznią

Czy DA oznacza TAK $\iff$ mówisz prawdę $\iff$ q ?

- DA - q jest prawdziwe
- JA - q jest fałszywe

Uzasadnienie

Wyrocznia mówi prawdę

Czy DA oznacza TAK $\iff$ mówisz prawdę $\iff$ q ?

Wyrocznia kłamie

Czy DA oznacza TAK $\iff$ mówisz prawdę $\iff$ q ?

Uwaga o zagadkach z wyrocznią

Czy DA oznacza TAK $\iff$ mówisz prawdę $\iff$ q ?

- DA - q jest prawdziwe
- JA - q jest fałszywe

Uzasadnienie

Wyrocznia mówi prawdę

Czy DA oznacza TAK $\iff$ mówisz prawdę $\iff$ prawda

Wyrocznia kłamie

Czy DA oznacza TAK $\iff$ mówisz prawdę $\iff$ prawda

Uwaga o zagadkach z wyrocznią

Czy DA oznacza TAK $\iff$ mówisz prawdę $\iff$ q ?

- DA - q jest prawdziwe
- JA - q jest fałszywe

Uzasadnienie

Wyrocznia mówi prawdę

Czy DA oznacza TAK $\iff$ **prawda** $\iff$ **prawda**

Wyrocznia kłamie

Czy DA oznacza TAK $\iff$ **fałsz** $\iff$ **prawda**

Uwaga o zagadkach z wyrocznią

Czy DA oznacza TAK $\iff$ mówisz prawdę $\iff$ q ?

- DA - q jest prawdziwe
- JA - q jest fałszywe

Uzasadnienie

Wyrocznia mówi prawdę

Czy DA oznacza TAK $\iff$ prawda

Wyrocznia kłamie

Czy DA oznacza TAK $\iff$ fałsz

Uwaga o zagadkach z wyrocznią

Czy DA oznacza TAK $\iff$ mówisz prawdę $\iff$ q ?

- DA - q jest prawdziwe
- JA - q jest fałszywe

Uzasadnienie

Wyrocznia mówi prawdę

DA

Wyrocznia kłamie

DA

Uwaga o zagadkach z wyrocznią

Czy DA oznacza TAK $\iff$ mówisz prawdę $\iff$ q ?

- DA - q jest prawdziwe
- JA - q jest fałszywe

Uzasadnienie

Wyrocznia mówi prawdę

Czy DA oznacza TAK $\iff$ mówisz prawdę $\iff$ q ?

Wyrocznia kłamie

Czy DA oznacza TAK $\iff$ mówisz prawdę $\iff$ q ?

Uwaga o zagadkach z wyrocznią

Czy DA oznacza TAK $\iff$ mówisz prawdę $\iff$ q ?

- DA - q jest prawdziwe
- JA - q jest fałszywe

Uzasadnienie

Wyrocznia mówi prawdę

Czy DA oznacza TAK $\iff$ mówisz prawdę $\iff$ fałsz

Wyrocznia kłamie

Czy DA oznacza TAK $\iff$ mówisz prawdę $\iff$ fałsz

Uwaga o zagadkach z wyrocznią

Czy DA oznacza TAK $\iff$ mówisz prawdę $\iff$ q ?

- DA - q jest prawdziwe
- JA - q jest fałszywe

Uzasadnienie

Wyrocznia mówi prawdę

Czy DA oznacza TAK $\iff$ **prawda** $\iff$ **fałsz**

Wyrocznia kłamie

Czy DA oznacza TAK $\iff$ **fałsz** $\iff$ **fałsz**

Uwaga o zagadkach z wyrocznią

Czy DA oznacza TAK $\iff$ mówisz prawdę $\iff$ q ?

- DA - q jest prawdziwe
- JA - q jest fałszywe

Uzasadnienie

Wyrocznia mówi prawdę

Czy DA oznacza TAK $\iff$ fałsz

Wyrocznia kłamie

Czy DA oznacza TAK $\iff$ prawda

Uwaga o zagadkach z wyrocznią

Czy DA oznacza TAK $\iff$ mówisz prawdę $\iff$ q ?

- DA - q jest prawdziwe
- JA - q jest fałszywe

Uzasadnienie

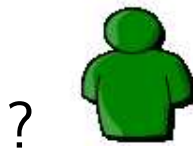
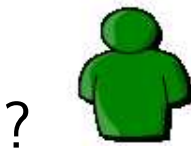
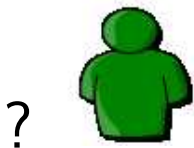
Wyrocznia mówi prawdę

JA

Wyrocznia kłamie

JA

Najtrudniejsza Zagadka Świata

Najtrudniejsza Zagadka Świata

A

B

C

Pytanie pierwsze

Pytanie do A

Czy DA oznacza TAK $\iff$ jesteś Boginią Prawdy $\iff$ B jest Boginią Losu?

Wniosek

Pytanie pierwsze

Pytanie do A

Czy DA oznacza TAK $\iff$ jesteś Boginią Prawdy $\iff$ B jest Boginią Losu?

Wniosek

- DA - C nie jest Boginią Losu

Pytanie pierwsze

Pytanie do A

Czy DA oznacza TAK $\iff$ jesteś Boginią Prawdy $\iff$ B jest Boginią Losu?

Wniosek

- DA - C nie jest Boginią Losu
- JA - B nie jest Boginią Losu

Pytanie pierwsze

Pytanie do A

Czy DA oznacza TAK $\iff$ jesteś Boginią Prawdy $\iff$ B jest Boginią Losu?

Wniosek

- DA - C nie jest Boginią Losu
- JA - B nie jest Boginią Losu

- A jest Boginią Losu, to B i C nie są Boginiami Losu

Pytanie pierwsze

Pytanie do A

Czy DA oznacza TAK $\iff$ jesteś Boginią Prawdy $\iff$ B jest Boginią Losu?

Wniosek

- DA - C nie jest Boginią Losu
- JA - B nie jest Boginią Losu

- A jest Boginią Losu, to B i C nie są Boginiami Losu
- A nie jest Boginią Losu, to opieramy się na uwadze

Pytanie drugie

Pytanie do B lub C

DA oznacza TAK $\iff 2 + 2 = 4$

Wniosek

Pytanie drugie

Pytanie do B lub C

DA oznacza TAK $\iff 2 + 2 = 4$

Wniosek

- DA - B(C) jest Boginią Prawdy

Pytanie drugie

Pytanie do B lub C

DA oznacza TAK $\iff 2 + 2 = 4$

Wniosek

- DA - B(C) jest Boginią Prawdy
- JA - B(C) jest Boginią Kłamstwa

Pytanie trzecie

Pytanie

Czy DA oznacza TAK $\iff$ A jest Boginią Losu?

Pytanie trzecie

Pytanie

Czy DA oznacza TAK $\iff$ A jest Boginią Losu?

B jest Boginią Prawdy

odповідź DA

- A -
- B - Bogini Prawdy
- C -

Pytanie trzecie

Pytanie

Czy DA oznacza TAK $\iff$ A jest Boginią Losu?

B jest Boginią Prawdy

odpowiedź DA

- A - Bogini Losu
- B - Bogini Prawdy
- C - Bogini Kłamstwa

Pytanie trzecie

Pytanie

Czy DA oznacza TAK $\iff$ A jest Boginią Losu?

B jest Boginią Prawdy

odpowiedź JA

- A -
- B - Bogini Prawdy
- C -

Pytanie trzecie

Pytanie

Czy DA oznacza TAK $\iff$ A jest Boginią Losu?

B jest Boginią Prawdy

odповідź JA

- A - Bogini Kłamstwa
- B - Bogini Prawdy
- C - Bogini Losu

Pytanie trzecie

Pytanie

Czy DA oznacza TAK $\iff$ A jest Boginią Losu?

B jest Boginią Kłamstwa

odpowiedź DA

- A -
- B - Bogini Kłamstwa
- C -

Pytanie trzecie

Pytanie

Czy DA oznacza TAK $\iff$ A jest Boginią Losu?

B jest Boginią Kłamstwa

odpowiedź DA

- A - Bogini Prawdy
- B - Bogini Kłamstwa
- C - Bogini Losu

Pytanie trzecie

Pytanie

Czy DA oznacza TAK $\iff$ A jest Boginią Losu?

B jest Boginią Kłamstwa

odpowiedź JA

- A -
- B - Bogini Kłamstwa
- C -

Pytanie trzecie

Pytanie

Czy DA oznacza TAK $\iff$ A jest Boginią Losu?

B jest Boginią Kłamstwa

odpowiedź JA

- A - Bogini Losu
- B - Bogini Kłamstwa
- C - Bogini Prawdy

Kto rozwiązał zagadkę?

- George Boole
- “The Hardest Logic Puzzle Ever”
- The Harvard Review of Philosophy